

8. наставна целина (VII и/или VIII разред ОШ) Правим свој постер!

А. План часова

	Кључна питања/теме лекције	Кључни задатци	Наставни материјали
1. час	Да ли разумемо све чланове документа о дечијим правима?	Ученици проучавају Конвенцију о правима детета и одабирају чланове који им се чине нарочито значајним.	Примерци Конвенције о дечијим правима (види додатак)
2. и 3. час	Да ли су сви спремни и имају ли друштвене способности да се боре за колективне циљеве? Како наставник може помоћи, без сувишног мешања?	Ученици раде у малим групама. Анализирају чланове из Конвенције о дечијим правима, праве дијаграме и испитују ударне новинске текстове и извештаје.	Часописи, интернет, папир, лепило, маказе.
4. час	Шта смо научили? Колико је захтеван био наш задатак? На који начин смо нашу слободу искористили?	Ученици размишљају о свом процесу рада и учења; разговарају о томе како ће приказати своје "производе" (постере).	Завршени постери.

Б. Васпитно образовни циљеви

Људска и дечија права остаће само слово на папиру уколико не добију значај у реалном животу људи. Стога се морају разумети и повезати са конкретним искуством. То ће рећи, морају бити примењена у свакодневном животу, а њихово кршење ваља препознати.

Ако ученици треба да разумеју права детета, на шта смо ми овде усредсређени, морају практично да раде с њима. Само слушање и читање неће бити довољно. Тиме се бави не само ова наставна јединица, него сви приручници из ове едиције заједно.

Овде треба направити опаску у вези термина „дечија права“, пошто он повремено иритира адолесценте. И то с правом, јер они не желе да их називају децом. Права детета се ипак односе на њих, бар до навршених 18 година. Адолесценти треба да схвате да им дечија права служе као

инструмент који им помаже да идентификују случајеве неправде, као и да траже правду. Ратификацијом Конвенције о правима детета, свака држава прихвата обавезу примене ових права свим могућим средствима, што подразумева велики приоритет у процесу примене, укључујући подршку деци и младима да користе и уживају своја права.

У наставном пројекту за седми разред, предлажемо да ученици мало подробније проуче Конвенцију и проналазе случајеве њене примене, односно кршења права детета у сферама свакодневног живота.

Циљ овог пројекта је изложба – ако је могуће, 20. новембра, на Међународни дан права детета – са постерима који се односе на сва дечија права. Сваки плакат садржи: опис садржаја, упечатљив пример из живота са илустрацијом, анализу одређеног дечјег права. Тако се негује свестран прилаз теми - од аналитичког до креативног.

Са дидактичке тачке гледишта, ова изложба даје прилику и подстицај ученицима да се позабаве одређеним члановима Конвенције. Можда наставници из других разреда могу бити жири и одабрати најлепши постер који ће добити неку симболичну награду (на пример, карту за биоскоп, ваучер за књигу).

Примере из локалне заједнице или из међународног контекста треба узети из различитих штампаних медија које су ученици донели у школу. Стога, читање новина и часописа ће бити кључни елемент припреме. Без кооперативног учења (рад у малим пројектним групама) ученици неће остварити своје циљеве. То је још један образовни циљ овог пројекта.

Пројекат би требало да обухвати око четири часа. Видећете да није сваки час потпун за себе, него сви чине целину. Унутар група, ученицима би требало дати прилику да сами за себе разраде план рада у временским оквирима. С обзиром да се изложба планира за Међународни дан дечјих права, 20. новембар, препоручује се да рад на пројекту почне крајем октобра или почетком новембра.

В. Кључна питања за размишљање у осмој наставној целини

О (уознавање)	Кроз (искуство)	За (примена)
<i>Наставник</i>		
Колико деца тренутно знају о дечијим правима?	На који се начин начела дечијих права схватају у разреду и школској заједници?	Учити како предузимати акције изван школе: шта су ученици научили за свој будући живот?
Ученици уче како да анализирају дечија права користећи систематски приступ.	Ученици схватају учионице али и школу као подстицајну образовну средину. Дневне новине и интернет се претварају у материјал за рад. На тај начин школа постаје место где ученици могу да посматрају свој свакодневни живот.	Учећи како презентовати производ (овде је то постер), постају способни да посматрају и презентују важне теме изван школе.
<i>Ученици</i>		
Шта смо научили о дечијим правима?	Како смо искусили дечија права у разреду?	Коју врсту акције сам ја у стању да предузмет?
Постао сам свестан како су прецизно чланови Конвенције о дечијим правима формулисани и како су многи аспекти скривени у њима. Научио сам да их анализирам и размишљам о њима.	Искусио сам како су ме моје колеге ученици и мој наставник охрабривали и подстицали. Оба начина интеракције су начин да ми се да подршка.	Спреман сам учествовати у јавним дебатама о питањима које разумем. Спреман сам да браним своје мишљење о дечијим и људским правима, али и да слушам мишљења других људи.

Наставни материјали

- Велики листови папира
- Папири разних боја
- Фломастери
- маказе
- лепак
- Стари часописи и новине
- Слике и фотографије
- Текст Конвенције о правима детета (в. прилоге;
- Картице о дечијим правима

Г. Ток часова**1. час**

Уводне информације: Прво наставник представља ученицима комплетан план рада за следећа четири часа. Разред треба да схвати да ће се бавити дечјим правима, сложенијим истраживањем тих права и, на крају, креирати постере како би приказали дечија права, укључујући можда и такмичење. За почетак би можда ваљало обновити знање о дечјим правима.

Деле се примерци Конвенције о правима детета из 1989. године (в. прилог) по један примерак за сваког ученика. Зависно од узраста деце, проценити да ли је потребна скраћена и поједностављена верзија. Она се састоји од 54 члана, од којих су прва 42 од директног значаја за ученике. Ученици би требало да прочитају целу Конвенцију (то може бити домаћи задатак) и да лично изаберу три члана Конвенције за које сматрају да су од посебне важности за њих.

На унапред састављеној листи, са бројевима чланова Конвенције, коју је донео наставник, ученици обележавају по три члана које дефинишу као оне од посебног значаја. Следи пребројавање резултата и на основу њих утврђује се преуређена листа.

Наставник модерира разговор између ученика, дајући сваком ученику прилику да учествује у дискусији као и да буде саслушан.

- Како сте утврдили приоритете, који вам је био мотив при избору?
- На који начин избор чланова Конвенције одражава реалну ситуацију деце и младих код нас? Зашто су ти чланови од прворазредног значаја?
- Можете ли препознати образац или главни принцип?
- Који су елементи изостављени?

2. и 3. час

Сада треба формирати трочлане групе, а то се може урадити на најмање три различита начина а) поступком случајног избора (разбројавање: 1-2-3) б) по избору ученика, при чему се подразумева разматрање аспекта групне динамике и међусобних односа деце, евентуално, именовати резервне чланове; в) по налогу наставника, а на бази транспарентних критеријума..

Пре него што рад почне, групе се морају саме организовати. Ученици дају назив својој групи и доделе три задатка. Свака група треба једног менаџера за планирање времена, менаџера за материјале и координатора. Група записује оно за шта је сваки члан одговоран у врху листа А2. Ови планови се каче у учионици. Касније, групе ће додати чланове Конвенције на којима раде.

У међувремену, наставник је узео 10 најчешће браних чланова са табле и ставља их на сто, лицем надоле. Координатори групе ће сад насумице изабрати члан и добити опис свог задатка.

Задатак: Свака група припрема постер о једном дечијем праву. Постер се састоји од следећих делова :

- Наслова датог дечијег права;
- Текста члана из Конвенције о правима деце;
- Сlike која одговара том праву и симболизује га;
- Чланак узет из новина или часописа или са интернета који се односи на то право, уз објашњење како је инцидент повезан са тим правом. (Да ли је то пример како се право штити или крши?) Наставник може дати упутства за потрагу.

Пошто заврши постер, уколико је остало довољно времена, група ће изабрати још један члан Конвенције од преосталих и направити још један постер на исти начин.

Радне групе проучавају своје задатке и додељују горе описане функције/одговорности; праве списак потребног материјала и записују сва питања која искрсну.

Онда се групе договарају око плана. Шта је потребно урадити? Шта се мора прикупити? Шта чланови групе могу донети од куће? Како менаџер времена прави распоред? Где ће чувати материјал?

Пред крај ове фазе групног рада, наставник би требало да разговара са сваком групом и утврди да ли су подељени послови и задаци за следећу фазу рада. Питања попут ових могу бити корисна: Докле смо стигли у раду? Где је потребна помоћ? Да ли све добро функционише? Је ли јасно шта истражујемо и прикупљамо код куће ?

Ако је наставник планирао часове благовремено, даће ученицима домаћи задатак да између 2. и 3. часа сакупе новине и часописе, тј. слике и текстове. Овај материјал се бави свакодневним темама и друштвеним питањима. Ученици треба да наведу који су изазиви пројекта и у чему им је потребна подршка наставника. На 3. час доносе резултате истраживања и прикупљене материјале у школу. Следећи важан моменат на 3. часу јесте компоновање плаката који углавном треба да говори сам за себе. И овде наставник има саветодавну улогу.

Наставник би требало са ученицима да поразговара и о изложби. Где би је требало одржати (можда у некој јавној установи) и када? Ко учествује (само наше одељење, или имамо и партнерски разред)? Ко ће је отворити? Ко ће бити позван на свечаност? Хоће ли бити присутни чланови жирија?

4. час

Одељенска презентација урађених плаката и дискусија.

Рашчишћавају се последња питања у вези са већ испланираном изложбом.

Осврт на рад током пројекта (подела улога/функција, главни проблеми код прибављања информација, тј. истраживања, шта је било од помоћи, корисне сугестије, добра и лоша искуства, динамика унутар група итд.).

Коначни осврт на тему дечјих права: Шта смо у вези с тим постигли? Да можда поправимо нешто у погледу примене дечјих права? Шта је још остало да се уради? Шта конкретно можемо учинити? Којим се инстанцама обратити да се неки проблеми реше?